

УДК 781.1:78.03(477)

DOI: <https://doi.org/10.31318/2522-4190.2020.129.219664>

МАРТИНЮК Т. В.

Мартинюк Тетяна Володимирівна — доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди (Переяслав, Україна).

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5236-5990>

tatyana5081964@gmail.com

© Мартинюк Т. В., 2020

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ МУЗИЧНІЙ РЕГІОНІЦІ

Українська музична регіоніка, як напрям вітчизняного музикознавства, порівняно молода, однак самостійна сфера, що активно розвивається методологічно й зацікавлює науковців питаннями про структуру і типи поширених методів, ефективність взаємозв'язку методів, тенденцій і напрямів розвитку методології. У дослідженнях методології української музичної регіоніки питання інтегративних міждисциплінарних методологічних інтенцій системно не розглядалося, що актуалізує його більш глибоке дослідження. Виявлено інтегративні методологічні інтенції української музичної регіоніки на рівнях підходів, принципів та взаємозв'язку методів у сучасних музикознавчих дослідженнях. Провідними в роботі є методи класифікації, аналізу, порівняння, що надало змогу класифікувати масив праць на основі об'єктно-предметної сфери відображення регіонального матеріалу, виявити специфіку кожної групи, дійти узагальнень щодо структури методології української музичної регіоніки. Розглянуто методологію регіональних музикознавчих досліджень, класифікованих за їх об'єктно-предметними сферами. Деталізовано міждисциплінарні методологічні комплекси з проблем музичного простору, музичного життя регіонів України, музичної культури та її різновидів, музичного середовища, музичного професіоналізму, музичних стилів і жанру, жанрів музичного фольклору, регіонального виконавства, інституцій, творчої особистості. У кожному типі міждисциплінарних взаємодій виявлено провідний метод (підхід), який активує комплекс загалом. Визначено й охарактеризовано рівні методології української музичної регіоніки (теоретичний, емпіричний, філософський, загальнонауковий, конкретно науковий). Доведено, що на загальнонауковому рівні поширені підходи, принципи й методи культурології, історії, архівної документалістики, джерелознавства, географії, антропології, соціології та інших наук.

Ключові слова: українська музична регіоніка, метод, об'єктно-предметна сфера, міждисциплінарний методологічний комплекс, інтердисциплінарний підхід.

Постановка проблеми. Становище сучасного суспільства, бурхливий розвиток останніми десятиліттями усіх сфер його життя спонукає мистецтвознавців виявляти регіональні особливості музичного мистецтва й створювати регіональні моделі його розвитку з метою прогнозування перспектив культурного поступу держави. Це свідчить про об'єктивність процесу інституалізації наукового напрямку української музичної регіоніки. Олена Немкович вважає її становлення переконливим виявом в усіх галузях музикознавства географічно розгалуженого й водночас цілісного феномена, підготовленого протягом 60–80-х років ХХ століття і наміченого на межі 80–90-х років розкриттям

вітчизняної музичної культури¹. Отже, на сьогодні цей напрям в українському музикознавстві самостійно й активно розвивається методологічно й зацікавлює науковців.

Аналіз останніх досліджень. Про зацікавлення методологічною проблематикою регіональних досліджень свідчать наукові розвідки таких аспектів: етнорегіональні виміри сучасного українського музикознавства (Олена Кавунник²), діалектика співвідношення історичної регіоналістики і краєзнавства (Ярослава Верменич³), універсалізм і регіоніка в сучасній етнокulturології (Володимир Личковах⁴), історичні шляхи становлення регіоналістики в українській культурі й музикознавстві (Алла Литвиненко⁵), регіональна рецепція музичної творчості (Стефанія Олійник⁶), концептуалізація музичної культури регіону як проблема музичної україністики (Олег Васюта⁷) та інших. Однак питання про міждисциплінарні методологічні інтенції в українській музичній регіоніці системно не досліджувалось. Наукове зацікавлення регіональною проблематикою науковців різних галузей музикознавства, досвід розвитку цього наукового напрямку протягом останніх тридцяти років, набуття ним відповідного дисциплінарного статусу, формування оригінальної методології дає змогу розглянути наявні міждисциплінарні методологічні тенденції в цій сфері, наголосити на актуальності їх більш глибокого дослідження.

Мета статті — виявити міждисциплінарні методологічні тенденції в українській музичній регіоніці на рівнях підходів, принципів та взаємозв'язку методів.

Виклад основного матеріалу. Аналіз музикознавчих регіональних праць свідчить про сформованість об'єктно-предметних сфер в українській музичній регіоніці з інтегративними методологічними традиціями в кожній із груп таких розвідок. Так, дослідники регіонального аспекту музичного простору дотримуються методології сучасного історичного і теоретичного музикознавства. Застосовуючи наукові традиції музичної юдаїки і методики інтонаційного аналізу, Тетяна Волошина виявила в бутті єврейського містечка провідні інтонаційні формули-модеми, особливості їх функціонування на рівні музичного розвитку, ладо-інтонаційні ознаки єврейського мелосу тощо. Міждисциплінарний ракурс дисертації визначається застосуванням наукових здобутків історії та етнології, а відповідно — контекстуального підходу, історичного і конкретно-індуктивного методів, що сприяло цілісності погляду на музичну культуру єврейських містечок східноєвропейського регіону та інтерпретації її в широкому

¹ Немкович О. М. Українське музикознавство ХХ століття як система наукових дисциплін : монографія. Київ, 2006. С. 426.

² Кавунник О. А. Етнорегіональні виміри сучасного українського музикознавства // Культура і сучасність. 2014. № 1. С. 115–120.

³ Верменич Я. В. Історична регіоналістика і краєзнавство: діалектика співвідношення // Історико-географічні дослідження в Україні. 2004. № 7. С. 29–47.

⁴ Личковах В. А. Універсалізм і регіоніки в сучасній етнокulturології // Культурологічна думка. Щорічник наукових праць. Київ, 2010. № 2. С. 48–54.

⁵ Литвиненко А. І. Історичні шляхи становлення регіоналістики в українській культурі й музикознавстві // Студії мистецтвознавчі: Театр. Музика. Кіно. Київ, 2012. Число 3 (39). С. 7–14.

⁶ Олійник С. Ф. Регіональна рецепція музичної творчості (на прикладі творчості Ф. Шопена, Р. Вагнера і Ф. Ліста в музичній культурі Львова) : дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Львівська нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів, 2018. 195 с.

⁷ Васюта О. П. Концепція музичної культури Чернігівщини ХХ століття як проблема музичної україністики // Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії. Київ, 2018. Вип. 18. С. 19–24.

історико-культурному контексті¹. Вибудовуючи процес становлення музичного професіоналізму на Катеринославщині протягом першої третини ХХ століття, розглядаючи музичний простір як культурно-інформаційне поле регіону, Ірина Рябцева застосовує методологічні традиції української музичної регіоніки й історичної культурології, джерелознавства, зокрема для реставрації процесу розгортання українського культурно-мистецького регіонального руху — використовуючи міждисциплінарні методи (ретроспекції, джерелознавчий, реконструкції, дискурс-аналізу, системно-типологічний, порівняльний і комплексний аналіз музично-історичного процесу) до комплексу дисциплін із широкою предметною сферою адресовані й результати розвідки².

Найбільше в українській музичній регіоніці досліджене музичне життя регіонів, що дає змогу передусім визначити роль і специфіку видів регіональної музичної діяльності в його різних сферах. Зокрема, розглянуто діяльність музичних об'єднань і персоналії полікультурного середовища Буковини ХІХ — початку ХХ століть; музично-концертне життя Закарпаття 20–30-х років ХХ століття (культурно-освітні товариства, музично-громадські діячі, хоровий рух, концертне виконавство); композиторську творчість, виконавство, публіцистику в музичному житті Волині 20–30-х років ХХ століття; хорове й інструментальне виконавство, концертну діяльність, музичну освіту Перемишля 1919–1999 років; виконавство, театральну-концертну діяльність, педагогічні школи Луганщини в першій половині ХХ століття тощо. Увагу музикознавців привертають географічні об'єкти різних масштабів, а також окремі види діяльності в музичному житті регіонів, зокрема хорове життя Дрогобиччини в першій половині ХХ століття.

Зазначимо, що в цих працях музикознавча методологія збагачена методами досліджень з архівної документалістики й джерелознавства внаслідок уведення в науковий обіг архівних матеріалів і джерел, що ілюструють явища і процеси музичного життя регіонів, його різноманітність. Застосовано також методи історичної ретроспекції, архівної документалістики й джерелознавства, порівняльного аналізу, комплексного узагальнення (Тетяна Росул³); теоретичного хорознавчого, цілісного узагальнення на основі культурологічного принципу рівнозначності об'єктів у їх історичній та естетичній площинах (Петро Шиманський⁴); ретроспективний, структурно-системний, класифікації, інтерпретації фактів, теоретичного узагальнення (Ольга Попович⁵);

---

¹ Волошина Т. К. Музичний простір єврейських містечок східноєвропейського регіону (ХІХ — початок ХХ століть) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2010. С. 3.

² Рябцева І. М. Музичний простір Катеринославщини-Дніпропетровщини першої третини ХХ століття в контексті становлення національного музичного професіоналізму : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2011. С. 5.

³ Росул Т. І. Музичне життя Закарпаття 20–30-х років ХХ століття : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2003. С. 6.

⁴ Шиманський П. Й. Музичне життя Волині 20–30-х років ХХ століття : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 1999. 13 с.

⁵ Попович О. П. Українське музичне життя Перемишля (1919–1999) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2003. С. 4.

джерелознавчий, ретроспективний, хронологічний (Олена Якимчук¹). Відповідно, позначені інтегративністю й обрані підходи до регіонального музичного матеріалу, зокрема системний (музичне життя в аспекті «регіональне-національне-універсальне»), контекстуальний (феномен в історичному та соціокультурному контексті), інформативний (упорядкування історичного матеріалу), аналітичний (аналіз музичних, публіцистичних творів) тощо.

Багато дослідників зосереджують увагу на складно організованому феномені музичної культури, що спонукає їх до застосування полідисциплінарної методології. Досліджуючи генезу музичної культури Катеринослава (Дніпропетровська), зосереджуючись на діяльності дніпропетровської композиторської школи, Світлана Щітова залучає історичний, системний, джерелознавчий підходи і метод музикознавчого аналізу, які дають змогу розглянути її складові (музична фольклористика, концертне життя, музичний театр, музична освіта, музичне просвітництво, стильові і жанрові особливості професійної композиторської творчості) в контексті суспільно-історичних подій, інших мистецьких явищ². Романа Дудик досліджує хорову культуру Прикарпаття кінця XIX — першої третини XX століття, залучаючи джерелознавчий, історіографічний, музикознавчий підходи, спрямовані на вияв унікального змісту народнопісенної і професійної хорової творчості³.

Системний підхід до регіональних музичних процесів переважає й у визначенні музичного середовища, представленого композиторською творчістю аматорів і професіоналів, виконавством, традиціями в музичній освіті й вихованні, мистецькими контактами і мистецькими традиціями, здобутками міжетнічного спілкування у Ніжині XIX — початку XX століть. Унікальність регіонального музичного середовища потребувала застосування інтеграції джерелознавчого, історичного, порівняльного, комплексного методів. Міждисциплінарний характер має метод, який надав змогу О. Кавунник інтегрувати факти із різних сфер музичної культури міста, з історії української музичної культури, громадянської історії⁴.

Характеризуючи регіональне музичне мистецтво, особливо на межі XIX–XX століть, більшість дослідників торкаються проблеми музичного професіоналізму. Застосовуючи міждисциплінарний підхід (джерелознавчий, історико-порівняльний, комплексно-аналітичний методи), Марина Долгих здійснила реконструкцію, аналіз процесу становлення музичного професіоналізму на Єлисаветградщині в контексті культурно-історичних процесів протягом першого двадцятиліття

---

¹ Якимчук О. М. Становлення музичного життя Луганщини першої половини XIX століття: виконавство, театральньо-концертна діяльність, педагогічні школи) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Харківський держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2010. С. 3.

² Щітова С. А. Взаємодія гетерогенності та адитивності в регіональній музичній культурі Дніпропетровщини: від витоків до сучасності : дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Одеська держ. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2006. С. 11.

³ Дудик Р. В. Хорова культура Прикарпаття кінця XIX — першої третини XX століття : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2000. С. 5.

⁴ Кавунник О. А. Музичне середовище Ніжина в контексті національних культуротворчих процесів XIX — початку XXI століть : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2011. С. 2.

XX століття, тогочасної музичної культури України і Європи. Обрані методи сприяли розкриттю специфіки музичного професіоналізму на етапах його зародження, стадіальності розвитку в регіоні; дали змогу визначити роль виконавсько-педагогічних осередків у музичній культурі, впливу видатних постатей (Г. В. Нейгауза, Й. А. Гольденберга, Л. Я. Киреевої) на виконавське й педагогічне середовище в Україні, місце творчості композиторів Єлисаветградщини¹.

Дослідження композиторської творчості в регіонах здійснюється передусім в аспекті музичного стилю і жанру. Зокрема, автори розкривають стильові особливості модернізму у творчості українських композиторів Галичини 1920–1930-х років у контексті загальноукраїнського модернізму, літературного й мистецького з відповідною методологічною інтеграцією (Роман Стельмащук²), мистецького напрямку бідермаєр у Галичині XIX століття, спираючись на праці з соціології, естетики, історії, культурології, історії і теорії музики, фортепіанного мистецтва, звертаються до європейського контексту домашнього музикування (Зеновія Жмуркевич³) тощо.

Розвиток музичних жанрів у регіонах останніми роками розкрито у працях історичного і теоретичного спрямування: про камерно-вокальні й камерно-інструментальні твори, інструментальний концерт, пісенну й сакральну творчість західноукраїнських композиторів, фортепіанні твори тощо. Так, концертний доробок останньої третини XX — початку XXI століття представників старшого (Д. Задор, Г. Ляшенко, М. Скорик, А. Нікодемівич), середнього (В. Камінський, Ю. Ланюк, О. Козаренко, О. Криволап, Б. Фроляк) та молодшого (Л. Сидоренко) композиторських поколінь львівської школи розглядає Наталя Вакула на основі взаємодії категорій художньої ментальності і культурного маргінесу, онтологічного визначення й аналізу сучасних форм персоніфікації концертності, впливу новітньої концептуалізації та ідей на жанри й ментальні інспірації. Дослідження галицького художнього менталітету вимагало застосування комплексу загальнонаукових і спеціальних методів: історико-діалектичного, теоретичного музикознавчого — з метою увиразнення національної духовної і художньої своєрідності культури Галичини, компаративного — для порівняння феномена з аналогічними культурно-мистецькими явищами в Україні⁴.

Фундаментальність дослідження Майї Ржевської, масштабність матеріалу зумовили міждисциплінарність і комплексність застосованої методології. «Спрямованість дослідження на відтворення, розуміння і пояснення певного відтинку історичного процесу в його проекції на музичне мистецтво, у динаміці та в усій складності внутрішніх взаємозв'язків та взаємодій, природним чином спонукала до звернення до

---

¹ Долгіх М. В. Становлення музичного професіоналізму Єлисаветградщини (1900–1920-ті рр.): автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2011. С. 5.

² Стельмащук Р. С. Модерністичні тенденції у творчості українських композиторів Львова 20-х — 30-х рр. XX ст.: естетичні та стильові ознаки в контексті епохи : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2003. С. 3.

³ Жмуркевич З. С. Галицький музичний бідермаєр (на матеріалі фортепіанних творів з нотних колекцій Львова XIX ст.) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Львівська держ. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів, 2007. С. 2.

⁴ Вакула Н. О. Інструментальні концерти львівських композиторів у ментальному просторі Галичини (1970–2000 рр.): автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Львівська держ. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів, 2007. С. 2–3.

історичного та діалектичного методів. Крім того, були залучені можливості динаміки культури як окремої наукової дисципліни»¹. Музикознавчі методи і підходи збагачені теоретичними й емпіричними загальнонауковими (порівняльно-описовий, вивчення документів, узагальнення) методами, семіотичним підходом, загальними логічними й аналітичними процедурами (класифікації, періодизації).

Окрему підгрупу становлять розвідки про жанри музичного фольклору. Теорія жанрів у фольклористиці збагатилась опрацюванням традиційних пастуших аерофонів Закарпаття, музичного фольклору Хмельницького Поділля, мелогеографії жнивних наспівів басейну Прип'яті, обрядових пісень Верхньоприп'ятської низовини, весняної обрядовості Західного Поділля, трансформації пісенного фольклору лемківських переселенців у Західній Україні тощо. Досліджено різні аспекти фольклорних жанрів (системно-типологічний, етномузикологічний, етносоціологічний, географічний, культурогенетичний, контекстуальний, історичний), що потребувало інтердисциплінарної методології з переважанням теоретичних і прикладних методів музичної фольклористики.

Широко розглядається в українському музикознавстві регіональне виконавство: богослужбові і світські хорові, інструментальні (домрові, фортепіанні, гітарні, скрипкові, на трубі) виконавські процеси і традиції, взаємодія композиторської, виконавської й педагогічної шкіл тощо. У науковий обіг уведено інформацію про численних видатних виконавців, реставровано їхні виконавські методи, принципи, прийоми, засоби естетичного впливу на аудиторію тощо. Відзначимо інтегративний характер методології дослідження Сергія Хананаєва з переважанням системного тлумачення регіонального процесу. Це вимагало поєднання музикознавчого, жанрово-стилістичного, естетико-культурологічного та історичного підходів. Автор підкреслює важливість комплексного дослідження соціокультурних процесів, музичних явищ для структуризації регіональних музично-історичних процесів². Переважна більшість розвідок із регіонального виконавства охоплює широкий історико-культурологічний контекст, зокрема питання творчої взаємодії, видової специфіки виконавства, становлення й функціонування педагогічних традицій.

Зростає кількість регіональних досліджень із переважанням інституціональної об'єктно-предметної сфери. Це надало змогу розглянути музично-театральну діяльність у різних куточках держави, освітніх закладів, окремих кафедр у минулому і сьогодні. Аналіз діяльності окремої установи на основі міждисциплінарної методології дає змогу здійснити періодизацію її історії, виявити відбиття в ній міжнародних культурних зв'язків, культурних тенденцій епохи, відлуння європейського культурного й освітнього контексту.

Науково цінною видається розробка музичної праксеології у розгляді діяльності Одеського театру опери і балету. Практиологічний підхід конкретизує синтез історіографічного й історичного, музикознавчого у хронологізації функціонування феномена, дає змогу визначити організаційні умови театральної антрепризи і певним чином детермінує розвиток праксеологічної площини музикознавства. Зв'язки

¹ Ржевська М. Ю. Музыка Наддніпрянской Украины первой трети XX столетия у взаимодействия та перетвореннях соціокультурних дискурсів : автореф. дис. ... д-ра мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2006. С. 3.

² Хананаєв С. В. Взаємодія композиторської, виконавської та педагогічної шкіл у фортепіанному мистецтві Придніпров'я: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Одеська держ. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2009. С. 3.

між семіотичною теорією, праксеологією і семантикою музичної творчості виражено в дослідженні Наталії Остроухової, яка застосовує нарративний, текстологічний, джерелознавчий, історіографічний, аналітичний методи; систему зовнішніх соціохронологічних контекстуальних жанрових критеріїв і стильових музично-семантичних оцінок¹. Артикуляція академізації вітчизняної музикології в контексті європейської освітньої системи дозволила Уляні Граб яскраво презентувати взаємодію навчально-педагогічної та наукової діяльності кафедри музикології Львівського університету, виражену в діяльності Адольфа Хибінського. У дослідженні застосований комплекс методів (статистично-порівняльний, критичного осмислення літератури, ретроспективний), що активується історико-системним методологічним принципом².

Антропологічне спрямування мають дослідження діяльності творчої особистості в регіоні, які спираються на міждисциплінарні підходи. Яким Горак розглядає музичну культуру Галичини на матеріалі творчості Анатолія Вахнянина, Володимир Сивохіп — процеси професіоналізації української музичної культури Галичини у першій третині ХХ століття, презентовані в музикознавчій, фольклористичній і композиторській спадщині Зиновія Лиська. Застосовані авторами методологічні комплекси дають змогу об'єктивно оцінити зміст соціокультурної системи «митець — регіональна музична культура» та форми резонансної взаємодії її складових: це поєднання стильового і структурного аналізу музичного матеріалу з переважанням джерелознавчого методу у першому випадку³ і аналітичний, історичний, музикознавчий з переважанням останнього — у другому⁴. Результати досліджень та їх методологічні алгоритми становлять досвід наукової інтерпретації багатогранності творчої особистості.

Сьогодні в українській музичній регіоніці взаємодіють *емпіричний* і *теоретичний* рівні досліджень, здійснюється наукова рефлексія щодо методології сучасного музикознавства з урахуванням регіональної специфіки знань, «формалізації науково-практичного контексту»⁵. На емпіричному рівні пізнання регіонального музичного мистецтва застосовуються методи порівняння, індукції, аналізу, синтезу та інші. На теоретичному рівні поширені методи моделювання, ідеалізації, абстрагування, узагальнення тощо.

Найвищий рівень методології української музичної регіоніки — філософський — віддзеркалює конкретизацію в цій галузі загальних філософських положень, категорій, підходів, які обирають дослідники для вирішення певної проблеми.

---

¹ Остроухова Н. І. Хронологічні та жанрово-стильові параметри діяльності Одеського національного театру опери та балету: до проблеми музикознавчої праксеології : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Одеська держ. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2010. С. 3.

² Граб У. Б. Діяльність кафедри музикології Львівського університету (1912–1939 рр.) у контексті європейської академічної освіти : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Львівська держ. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів, 2006. С. 4.

³ Горак Я. Р. Анатоль Вахнянин і становлення музичного професіоналізму в Галичині (друга половина ХІХ — початок ХХ ст.) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2003. С. 3.

⁴ Сивохіп В. С. Діяльність Зиновія Лиська в контексті професіоналізації української музичної культури Галичини : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Львівська нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів, 2010. С. 4.

⁵ Кавунник О. А. Етнорегіональні виміри сучасного українського музикознавства // Культура і сучасність. Київ, 2014. № 1. С. 115.

Загальнонауковий рівень методології української музичної регіоніки передбачає використання методів і підходів, вироблених у суміжних сферах знання, зокрема в культурології, історії, архівній документалістиці, джерелознавстві, географії, антропології, соціології та інших науках. Рівень конкретно-наукової методології української музичної регіоніки полягає в залученні всієї сукупності знань цієї галузі, принципів, методів теоретичного й історичного музикознавства, спирається на інтегративні комплекси. Цей рівень методології найбільш рухливий і перебуває у постійному розвитку як «зворотний рух» порівняно з попередніми рівнями: від одного завдяки особливому (суміжні галузі знання) до загального (філософія).

Висновки. Виявлено інтегративні міждисциплінарні методологічні інтенції в українській музичній регіоніці: підходи, принципи, взаємозв'язок методів сучасних музикознавчих досліджень. Розглянуто методологічні комплекси в регіональних музикознавчих працях, класифікованих за їх об'єктно-предметними сферами, зокрема з проблем музичного простору, музичного життя регіонів України, музичної культури та її різновидів, музичного середовища, музичного професіоналізму, музичних стилів і жанрів, жанрів музичного фольклору, регіонального виконавства, інституцій, творчої особистості. У кожному типі виявлено провідний метод (підхід), який активує комплекс загалом.

Визначені й охарактеризовані рівні методології української музичної регіоніки (теоретичний, емпіричний, філософський, загальнонауковий, конкретно науковий). Тривають процеси міждисциплінарної інтеграції, сприяючи подальшому розвитку методології української музичної регіоніки. Подальше завдання музикознавства і науки перспективи — обґрунтування цілісної теорії наукових методів української музичної регіоніки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вакула Н. О. Інструментальні концерти львівських композиторів у ментальному просторі Галичини (1970–2000 рр.) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Львівська держ. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів, 2007. 22 с.
2. Васюта О. П. Концепція музичної культури Чернігівщини ХХ століття як проблема музичної україністики // Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2018. Вип. 18. С. 19–24.
3. Верменич Я. В. Історична регіоналістика і краєзнавство: діалектика співвідношення // Історико-географічні дослідження в Україні. 2004. № 7. С. 29–47.
4. Волошина Т. К. Музичний простір єврейських містечок східноєвропейського регіону (XIX — початок ХХ століть) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2010. 19 с.
5. Горак Я. Р. Анатоль Вахнянин і становлення музичного професіоналізму в Галичині (друга половина ХІХ — початок ХХ ст.) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2003. 17 с.
6. Граб У. Б. Діяльність кафедри музикології Львівського університету (1912–1939 рр.) у контексті європейської академічної освіти : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Львівська держ. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів, 2006. 19 с.
7. Долгіх М. В. Становлення музичного професіоналізму Єлисаветградщини (1900–1920-ті рр.) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво

/ НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2011. 19 с.

8. Дудик Р. В. Хорова культура Прикарпаття кінця XIX — першої третини XX століття : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2000. 18 с.

9. Жмуркевич З. С. Галицький музичний бідермаєр (на матеріалі фортепіанних творів з нотних колекцій Львова XIX ст.) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Львівська держ. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів, 2007. 22 с.

10. Кавунник О. А. Етнорегіональні виміри сучасного українського музикознавства // Культура і сучасність / Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2014. № 1. С. 115–120.

11. Кавунник О. А. Музичне середовище Ніжина в контексті національних культуротворчих процесів XIX — початку XXI століть : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2011. 20 с.

12. Литвиненко А. І. Історичні шляхи становлення регіоналістики в українській культурі й музикознавстві // Студії мистецтвознавчі: Театр. Музика. Кіно / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського ; гол. ред. Г. А. Скрипник. Київ, 2012. Число 3 (39). С. 7–14.

13. Личкова В. А. Універсалізм і регіоніки в сучасній етнокультурології // Культурологічна думка. Щорічник наукових праць / Ін-т культурології Акад. мистецтв України. Київ, 2010. № 2. С. 48–54.

14. Немкович О. М. Українське музикознавство XX століття як система наукових дисциплін : монографія / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2006. 532 с.

15. Олійник С. Ф. Регіональна рецепція музичної творчості (на прикладі творчості Ф. Шопена, Р. Вагнера і Ф. Ліста в музичній культурі Львова) : дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Львівська нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів, 2018. 195 с.

16. Острохова Н. І. Хронологічні та жанрово-стильові параметри діяльності Одеського національного театру опери та балету: до проблеми музикознавчої прaxeології : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Одеська держ. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2010. 20 с.

17. Попович О. П. Українське музичне життя Перемишля (1919–1999) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2003. 17 с.

18. Ржевська М. Ю. Музика Наддніпрянської України першої третини XX століття у взаємодії та перетвореннях соціокультурних дискурсів : автореф. дис. ... д-ра мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2006. 37 с.

19. Росул Т. І. Музичне життя Закарпаття 20–30-х років XX століття : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2003. 21 с.

20. Рябцева І. М. Музичний простір Катеринославщини-Дніпропетровщини першої третини XX століття в контексті становлення національного музичного професіоналізму : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2011. 20 с.

21. Сивохіп В. С. Діяльність Зиновія Лиська в контексті професіоналізації української музичної культури Галичини : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Львівська нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів, 2010. 19 с.

22. Стельмашук Р. С. Модерністичні тенденції у творчості українських композиторів Львова 20-х — 30-х рр. XX ст.: естетичні та стильові ознаки в контексті епохи : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ, 2003. Київ, 2003. 14 с.

23. Хананасєв С. В. Взаємодія композиторської, виконавської та педагогічної шкіл у фортепіанному мистецтві Придніпров'я : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Одеська держ. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2009. 16 с.

24. Шиманський П. Й. Музичне життя Волині 20–30-х років XX століття : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 1999. 13 с.

25. Щітова С. А. Взаємодія гетерогенності та адитивності в регіональній музичній культурі Дніпропетровщини: від витоків до сучасності : дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Одеська держ. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2006. 223 с.

26. Якимчук О. М. Становлення музичного життя Луганщини першої половини XIX століття: виконавство, театральньо-концертна діяльність, педагогічні школи) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Харківський держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2010. 20 с.

REFERENCES

1. Vakula, N. O. (2007). *Instrumental concerts of Lviv composers in the mental space of Galicia (1970–2000) [Instrumentalni kontserty lvivskykh kompozytoriv u mentalnomu prostori Halychyny (1970–2000 rr.)]*. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. Lviv State Musical Academy named after Mykola Lysenko. Lviv, 22 p. [in Ukrainian].

2. Vasyuta, O. P. (2018). The concept of musical culture of Chernihiv region of the 20 century as a problem of musical Ukrainian studies [Kontseptsiya muzychnoyi kul'tury Chernihivshchyny XX stolittya yak problema muzychnoyi ukraïnistyky]. In: *Ukrainian art criticism: materials, research, reviews [Ukrainske mystetstvoznavstvo: materialy, doslidzhennia, retsenzii]*. The National Academy of Sciences of Ukraine. The Rylsky Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology. Issue 18. Kyiv, pp. 19–24. [in Ukrainian].

3. Vermenich, Y. (2004). Historical regionalism and local lore: the dialectic of relations [Istorychna rehional istyka i kraveznavstvo: dialektyka spivvidnoshennya]. *Historical and geographical research in Ukraine [Istoryko-heohrafichni doslidzhennia v Ukraïni]*. No. 7, pp. 29–47 [in Ukrainian].

4. Voloshina, T. K. (2010). *Musical space of Jewish towns of the Eastern European region (19 — early 20 centuries) [Muzychnyi prostir yevreiskykh mistechok skhidnoieuropeiskoho rehionu (XX — pochatok XX stolit)]*. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine. Kyiv, 19 p. [in Ukrainian].

5. Gorak, J. R. (2003). *Anatol Vakhnyanin and the formation of musical professionalism in Galicia (second half of the nineteenth — early twentieth century) [Anatol' Vakhnyanyn i stanovlennya muzychnoho profesionalizmu v Halychyni (druha polovyna XIX — pochatok XX st.)]*. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty

17.00.03 Music Art. The National Academy of Sciences of Ukraine. The Rylsky Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology. Kyiv, 17 p. [in Ukrainian].

6. Grab, U. B. (2006). *Activity of the Department of Musicology of Lviv University (1912–1939) in the context of European academic education [Diialnist kafedry muzykologii Lvivskoho universytetu (1912–1939 rr.) u konteksti yevro-peiskoi akademichnoi osvity]*. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. Lviv State Musical Academy named after Mykola Lysenko. Lviv, 19 p. [in Ukrainian].

7. Dolgikh, M. V. (2011). *Formation of musical professionalism of Yelisavetgrad region (1900–1920's) [Stanovlennya muzychnoho profesionalizmu Yelysavethradshchyny (1900–1920-ti rr.)]*. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. The National Academy of Sciences of Ukraine. The Rylsky Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology. Kyiv, 19 p. [in Ukrainian].

8. Dudyk, R. V. (2000). *Choral culture of Prykarpattia of the end of the 19 — first third of the 20 century [Khorova kultura Prykarpattia kintsia XIX — pershoi tretyny XX stolittia]*. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine. Kyiv, 18 p. [in Ukrainian].

9. Zhmurkevych, Z. S. (2007). *Halytsky musical Biedermeier (on the material of piano works from music collections of Lviv of the 19 century) [Halytskyi muzychnyi bidermaier (na materiali fortepiannykh tvoriv z notnykh kolektsii Lvova XIX st.)]*. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. Lviv State Musical Academy named after Mykola Lysenko. Lviv, 14 p. [in Ukrainian].

10. Kavunnyk, O. A. (2014). Ethnoregional dimensions of modern Ukrainian musicology [Etnorehionalni vymiry suchasnoho ukrainskoho muzykoznavstva]. *Culture and modernity [Kultura i suchasnist]*. Issue 1. Kyiv, pp. 115–120 [in Ukrainian].

11. Kavunnyk, O. A. (2011). *Musical environment of Nizhyn in the context of national cultural processes of the 19 — beginning of the 21 centuries [Muzychne seredovyshche Nizhyna v konteksti natsionalnykh kulturotvorchykh protsesiv XIX — pochatku XXI stolit]*. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. The National Academy of Sciences of Ukraine. The Rylsky Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology. Kyiv, 20 p. [in Ukrainian].

12. Lytvynenko, A. (2012). Historical ways of formation of regional studies in Ukrainian culture and musicology [Istorychni shliakhy stanovlennia rehionalistyky v ukrainskii kulturi y muzykoznavstvi]. In: *Art Studies: Theater. Music. Cinema [Studii mystetstvoznavchi: Teatr. Muzyka. Kino]*. Issue 3 (39), ed. G. Skripnik. The National Academy of Sciences of Ukraine. The Rylsky Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology. Kyiv, pp. 7–14 [in Ukrainian].

13. Lychkovakh, V. (2010). Universalism and regionalism in modern ethnocultural studies [Universalizm i rehioniky v suchasni etnokulturolohii]. In: *Cultural thought. Yearbook of scientific works [Kulturolohichna dumka. Shchorichnyk naukovykh prats]*. Institute of Cultural Studies of the Academy of Arts of Ukraine. Issue 2. Kyiv, pp. 48–54 [in Ukrainian].

14. Nemkovich, O. M. (2006). *Ukrainian musicology of the twentieth century as a system of scientific disciplines: monograph [Ukrainske muzykoznavstvo XX stolittia yak systema naukovykh dystsyplin]*. The National Academy of Sciences of Ukraine. The Rylsky Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology. Kyiv, 532 p. [in Ukrainian].

15. Oliynyk, S. F. (2018). *Regional reception of musical creativity (on the example of creativity of F. Chopin, R. Wagner and F. Liszt in the musical culture of Lviv) [Rehionalna retseptsiia muzychnoi tvorhosti (na prykladi tvorhosti F. Shopena, R. Vahnera i F. Lista v muzychnii kulturi*

Lvova]. Manuscript of Dissertation work for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. Lviv National Musical Academy named after Mykola Lysenko. Lviv, 195 p. [in Ukrainian].

16. Ostroukhova, N. I. (2010). *Chronological and genre-style parameters of the Odessa National Opera and Ballet Theater: to the problem of musicological praxeology [Khronolohichni ta zhanrovo-stylovi parametry diialnosti Odeskoho natsionalnoho teatru opery ta baletu: do problemy muzykoznavchoi prakseolohii]*. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. Odessa State A. V. Nezhdanova Academy of Music. Odessa, 20 p. [in Ukrainian].

17. Popovych, O. P. (2003). *Ukrainian musical life of Przemyśl (1919–1999) [Ukrainske muzychne zhyttia Peremyshlia (1919–1999)]*. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. The National Academy of Sciences of Ukraine. The Rylsky Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology. Kyiv, 17 p. [in Ukrainian].

18. Rzhavska, M. Yu. (2006). *Music of the Dnieper Ukraine of the first third of the 20th century in interaction and transformations of sociocultural discourses [Muzyka Naddnyprianskoi Ukrainy pershoi tretyny XX stolittia u vzaiemodii ta peretvorenniakh sotsiokulturnykh dyskursiv]*. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Doctor of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine. Kyiv, 37 p. [in Ukraine].

19. Rosul, T. I. (2003). *Musical life of Transcarpathia in the 20^s and 30^s of the 20th century [Muzychne zhyttia Zakarpattya 20–30-kh rokiv XX stolittya]*. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. The National Academy of Sciences of Ukraine. The Rylsky Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology. Kyiv, 21 p. [in Ukrainian].

20. Ryabtseva, I. M. (2011). *Musical space of Katerynoslav-Dnipropetrovsk region of the first third of the 20 century in the context of formation of national musical professionalism [Muzychnyi prostir Katerynoslavshchyny-Dnipropetrovshchyny pershoi tretyny XX stolittia v konteksti stanovlennia natsionalnoho muzychnoho profesionalizmu]*. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine. Kyiv, 20 p. [in Ukrainian].

21. Syvokhip, V. S. (2010). *Activity of Zinovy Lysko in the context of professionalization of Ukrainian musical culture of Galicia [Diialnist Zynoviia Lyska v konteksti profesionalizatsii ukrainskoi muzychnoi kultury Halychyny]*. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. Lviv National Musical Academy named after Mykola Lysenko. Lviv, 19 p. [in Ukrainian].

22. Stelmashchuk, R. S. (2003). *Modernist tendencies in the works of Ukrainian composers of Lviv of the 20^s and 30^s of the 20th century: aesthetic and stylistic features in the context of the epoch [Modernistychni tendentsii u tvorchosti ukrainskykh kompozytoriv Lvova 20-kh–30-kh rr. XX st.: estetychni ta stylovi oznaky v konteksti epokhy]*. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. The National Academy of Sciences of Ukraine. The Rylsky Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology. Kyiv, 14 p. [in Ukrainian].

23. Khananaev, S. V. (2009). *Interaction of composition, performance and pedagogical schools in the piano art of the Dnieper [Vzaiemodiia kompozytorskoi, vykonavskoi ta pedahohichnoi shkil u fortepiannomu mystetstvi Prydniprovia]*. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. Odessa State A. V. Nezhdanova Academy of Music. Odessa, 16 p. [in Ukrainian].

24. Szymanski, P. Y. (1999). *Musical life of Volyn in the 20^s and 30^s of the 20th century [Muzychne zhyttya Volyni 20–30-kh rokiv XX stolittya]*. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine. Kyiv, 13 p. [in Ukrainian].

25. Shchitova, S. A. (2006). *Interaction of heterogeneity and additivity in the regional musical culture of Dnipropetrovsk region: from origins to the present [Vzaiemodii heterohennosti ta adytyvnosti v rehionalnii muzychnii kulturi Dnipropetrovshchyny: vid vytokiv do suchasnosti]*. Manuscript of Dissertation work for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. Odessa State A. V. Nezhdanova Academy of Music. Odessa, 223 p. [in Ukrainian].

26. Yakymchuk, O. M. (2010). *Formation of musical life of Luhansk region of the first half of the 19th century [Stanovlennia muzychnoho zhyttia Luhanshchyny pershoi polovyny XIX stolittia: vykonavstvo, tea-tralno-kontsertna diialnist, pedahohichni shkoly]*. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. Kharkiv National Kotlyarevsky University of Arts. Kharkiv, 20 p. [in Ukrainian].

МАРТИНЮК Т. В.

Мартинюк Татьяна Владимировна — доктор искусствоведения, профессор заведующая кафедрой художественных дисциплин и методик обучения Переяслав-Хмельницкого государственного педагогического университета имени Григория Сковороды (Переяслав, Украина).

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5236-5990>
tatyana5081964@gmail.com

DOI: <https://doi.org/10.31318/2522-4190.2020.129.219664>

МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫЕ МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ТЕНДЕНЦИИ В УКРАИНСКОЙ МУЗЫКАЛЬНОЙ РЕГИОНИКЕ

Актуальность исследования. Украинская музыкальная регионика, как направление украинского музыковедения, является сравнительно молодой, но самостоятельной сферой, активно развивающейся в методологической плоскости и продолжающей вызывать интерес ученых к структуре и типам распространенных методов, эффективности взаимосвязи методов исследований, тенденций и направлений развития методологии. В исследованиях методологической специфики украинской музыкальной регионики вопрос интегративных методологических интенций системно не рассматривался. Констатируется актуальность его более глубокого исследования.

Цель исследования — выявить интегративные методологические интенции украинской музыкальной регионики на уровнях подходов, принципов и взаимосвязи методов в современных музыковедческих исследованиях.

Методы исследования. Выбор методов исследования обусловлен междисциплинарной спецификой материала региональных музыкальных исследований, а именно выраженной тенденцией к интеграции подходов, принципов, методов разных наук. Ведущими в работе являются методы классификации, анализа, сравнения, позволяющие классифицировать массив исследований по группам на основе объектно-предметной сферы отражения регионального материала, выявлять специфику интегративных тенденций в каждой группе, выйти к обобщениям относительно структуры методологии украинской музыкальной регионики.

Главные результаты и выводы исследования. На основе анализа массива музыковедческих региональных исследований, по критерию их объектно-предметных сфер, выявлены группы работ с интегративными методологическими интенциями. Исследователи проблемы музыкального пространства ориентированы на методологию современного исторического и теоретического музыковедения. Методологическая интеграция в группе работ по проблеме музыкальной жизни регионов характеризуется определяющим влиянием на музыковедческую методологию исследований архивной документалистики и источниковедения с целью привлечения в научный оборот архивных материалов и источников. Ряд исследователей фокусируют свое внимание на системном феномене музыкальной культуры и ее разновидностей, что побуждает к применению полидисциплинарной методологии, нацеленной на изучение ее компонентов. Системный подход к региональным музыкальным процессам доминирует в изучении музыкальной среды.

Работами исторической и теоретической направленности обогащены региональная музыкальная жанрология и региональное музыкальное стилеведение с доминированием в группе методов исторического и теоретического музыковедения. Мозаика аспектов исследования фольклорных жанров (системно-типологический, этномузыковедческий, этносоциологический, географический, культурогенетический, контекстуальный, исторический) сопровождается применением интердисциплинарного подхода с доминированием теоретических и прикладных методов музыкальной фольклористики. Подавляющее большинство исследований по региональному исполнительству охватывают широкий историко-культурологический контекст, решают вопросы творческого взаимодействия, видовой специфики исполнительства, становления и функционирования педагогических традиций. Заметно возрастает количество исследований региональных институтов с господством институционального подхода и комплекса междисциплинарных методов. На основе междисциплинарных методологических алгоритмов презентуется опыт научной интерпретации многогранности личности и её роли в регионе.

Определены и охарактеризованы уровни методологии украинской музыкальной регионики (теоретический, эмпирический, философский, общенаучный, конкретно-научный). Доказано, что на её общенаучном уровне распространены подходы, принципы и методы культурологии, истории, архивного документалистики, источниковедения, географии, антропологии, социологии и других наук.

Ключевые слова: украинская музыкальная регионика, метод, объектно-предметная сфера, междисциплинарный методологический комплекс, интердисциплинарный подход.

TETYANA MARTYNIUK

Martyniuk, Tetyana — Doctor of Art Criticism, Professor, Head of the Department of Artistic Disciplines and Methods of Teaching of Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University (Pereiaslav, Ukraine).

Head of the department of artistic disciplines and methods of teaching

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5236-5990>

tatyana5081964@gmail.com

DOI: <https://doi.org/10.31318/2522-4190.2020.129.219664>

THE INTERDISCIPLINARY METHODOLOGICAL TRENDS IN THE UKRAINIAN MUSICAL REGIONALISM

Relevance of research. The Ukrainian musical regionalism, as a branch of Ukrainian musicology, is a relatively young but independent field that is actively developing in the methodological plane and continues to arouse interest of scientists in the structure and types of common methods, the effectiveness of research methods, of trends and directions of methodology. In studies of the methodological specifics of the Ukrainian musical regionalism, the issue of integrative interdisciplinary methodological intentions has not been systematically considered. The relevance of his deeper research is stated.

Main objective of the study. The purpose of the article is to identify the integrative methodological intentions of the Ukrainian music region at the levels of approaches, principles and interrelation of methods in modern musicological research.

The research methods. The choice of research methods is due to the interdisciplinary specifics of the material of regional music research, namely the pronounced tendency to integrate approaches, principles, methods of different sciences. Leading in the work are methods of classification, analysis, comparison, which allows classifying an array of studies into groups based on the object-subject sphere of regional material, to identify the specifics of integration trends in each group, to generalize the structure of methodology of Ukrainian musical regionalism.

Results and conclusions.

Based on the analysis of the array of musicological regional researches, according to the criterion of their object-subject spheres, groups of works with integration methodological intentions are revealed. Researchers of the problem of musical space are focused on the methodology of modern historical and theoretical musicology. Methodological integration in the group of studies of the problem of musical life of the regions is characterized by a decisive influence on the musicological methodology of research of archival documentation and source studies in order to involve archival materials and sources in the scientific circulation. A number of researchers focus on the systemic phenomenon of music culture and its varieties, which encourages the application of a multidisciplinary methodology aimed at studying its components. A systematic approach to regional musical processes dominates the study of the musical environment.

The works of historical and theoretical orientation enrich regional musical genreology and regional musical style studies with dominance in the group of methods of historical and theoretical musicology. The mosaic of aspects of research of folklore genres (system-typological, ethnomusicological, ethnosociological, geographical, culturogenetic, contextual, historical) is accompanied by interdisciplinary approaches with dominance of theoretical and applied methods of musical folklore.

The vast majority of investigations on regional musical performance cover a broad historical and cultural context, address issues of creative interaction, the specifics of performance, the formation and functioning of pedagogical traditions. The number of studies of regional institutions with the dominance of the institutional approach and a set of interdisciplinary methods is noticeably growing. Based on interdisciplinary methodological algorithms, the experience of scientific interpretation of the diversity of creative personality and its role in the region is presented.

The levels of methodology of the Ukrainian musical regionalism (theoretical, empirical, philosophical, general scientific, concrete scientific) are defined and characterized. It is proved that at its general scientific level the approaches, principles and methods of culturology, history, archival documentation, source studies, geography, anthropology, sociology and other sciences are widespread.

Keywords: Ukrainian musical regionalism, method, object-subject sphere, interdisciplinary methodological complex, interdisciplinary approach.